

Oksana Lukomska: Stvoriteľ nám dal tvorivosť, aby zobudil spiacich, zastavil bežiacich, daroval radosť...

Po, 11/10/2014 - 18:41 | redakcia novinky z radnice

<http://nzs.trnava.sk/?q=node/1580>

• November 2014

Študovala grafiku na Ukrajinskej Akadémii Drukarstva v Ľvove a na Európskej Akadémii kultúry a umenia v Doorne v Holandsku. Preferuje romantický symbolizmus, komorno-lyrické námety, hudbu v maľbe. Venuje sa voľnej tvorbe aj ilustrácii detských kníh. Má bohaté skúsenosti v reštaurovaní historických pamiatok a za sebou množstvo autorských aj kolektívnych výstav. Vede detský výtvarný krúžok Rybička v Trnave a Kreatívny ateliér v Brestovanoch. V roku

2001 spolu s manželom výtvarníkom Mykolom Biloshytskym založili Združenie umelcov BonArt a spolupracujú na rôznych umeleckých projektoch na Slovensku a v zahraničí. Napriek tomu, že ich umelecký chlebič je často až príliš tvrdý, je povestná svojím žiarivým úsmevom a nevyčerpatelňou tvorivou energiou. Trnavská výtvarníčka Oksana Lukomska, hostka októbrového PRAK-u – Prednášok, Rozhovorov a Koncertov v réžii hudobnej skupiny Romanika v Berlineri DKP na Pekárskej ulici, kde hovorila o projekte Kiwanis bábiky pomáhajú.

Kiwanis je celosvetová organizácia, ktorá na Slovensku existuje vo forme občianskeho združenia. Presadzuje a podporuje snahu o dobré medziľudské vzťahy, nezištnú pomoc, ohľaduplnosť, obetavosť, príkladný životný štýl, rozvoj osobnosti na vysokom mravnom a etickom základe, presadzovanie rovnoprávnosti, spravodlivosti, vzájomnej úcty a tolerancie. Kiwanis bábika je celosvetový projekt, ktorý vznikol v roku 1993 v Austrálii a rozšíril sa do celého sveta. Bábika má tvar ľudského tela a je ušitá z bavlnenej látky v chránených dielňach, školách a domovoch dôchodcov, distribuovaná do nemocníc a iných zdravotníckych zariadení, kde ich rozdáva deťom na oddeleniach. Pomáha odbúrať u detí strach, obavy a stres zapríčinený bolesťou, chorobou a pobytom v nemocnici. Deti si Kiwanis bábiky môžu vymaľovať, dať im meno a pri odchode domov si ich zobrať so sebou. Kiwanis klub organizuje aj výstavy a dražby bábik, ktorých výťažok sa venuje chorým deťom. Na projekte sa podieľa aj Oksana Lukomska, ktorej sme pri tejto príležitosti položili niekoľko otázok.

Pochádzaš z umeleckej rodiny. Čomu sa venovali tvoji rodičia a ako ťa to ovplyvnilo?

Otec bol profesionálny ilustrátor. Používal rôzne techniky a ja som sa od malička rada pozerala, ako pracuje. Stále som sa motala okolo neho a snažila som sa napodobniť, čo robí. A tak aspoň chvíľu mal odo mňa pokoj – spolu sme sedeli a sústredene pracovali. Ako 6-ročná som sa mohla pochváliť svojou prvou rytinou. Mám ju odloženú vo svojom albume – na obrázku je dievčatko s kvetinkou. Oco mi ju vytlačil v rôznych farbách ako aj svoje originály. Nakoniec som aj diplomovú prácu urobila v technike rytiny.

Inšpirovala ma aj mamina práca vo vydavateľstve, kde retušovala fotografie tenkým štetčekom. Aj to som rada skúšala ešte ako dieťa. Veľmi pipľavá robota vyžadujúca presnosť a trpezlivosť. Ale vďaka tej skúsenosti som ľahko zvládala retuš, keď som pracovala ako reštaurátorka v Trnave a Bratislave.

Rodičia ma povzbudzovali a podporovali v tvorbe, stále som kreslila, maľovala, vďaka mame aj vyšívala a stále ma to bavilo, preto som si bola vždy istá, že budem výtvarníčka.

Aké výtvarné techniky používaš, nelákajú ťa experimentálne techniky?

Moja obľúbená technika je akvarel. Fascinuje ma jeho priehľadnosť a jemnosť. Otec bol úžasný akvarelista, naučil ma tajomstvám tejto techniky. Je často aj ako hudobná improvizácia – slobodná, neuchopiteľná, spontánna. Práve akvarel ma inšpiruje na experimentovanie s inými materiálmi. Využívam jeho vlastnosti a svoje schopnosti. Je to neustály proces hľadania, spoznávania. Určitá téma vyžaduje svoj materiál a svoju techniku – tak to vidím. Preto je celá moja tvorba technicky rozmanitá.

Edgar Degas povedal o sebe, že nepozná umenie tak málo spontánne ako je jeho a všetko, čo robí, je výsledkom premýšľania. Premýšľaš, keď kreslíš?

Len málo ľudí vie skutočne pochopiť poslanie, úlohu umelca, zmysel jeho práce, jeho citlivú dušu a všetko, čo táto práca odnáša. Áno, na prvý pohľad sa zdá, že sa len tak hráme s farbami a kreslíme si vo voľnom čase pre zábavu svoju a iných, skrášľujeme svet. Pripúšťam, sú aj také momenty. Aj to je dôležité. Ale je to len ako predohra niečoho, čo je hlboké ako vesmír, čo je často neviditeľné. Je to iná dimenzia. Inokedy je začiatok tej práce ako improvizácia. Tisíce dotykov materiálu, čiary, krivky, tiene, farebné škvrny... Ako také svojrázne intermezzo medzi súbojom myšlienok a stvárnením konkrétnej témy. Nakoniec sa myslenie, cítenie, farba a tvar spájajú do nádhernej, prekvapujúcej harmónie. Je to akýsi dialóg a hudba v slobodnom lete do nekonečna. Keď skutočne tvorím, tvorím srdcom. Často je to utrpenie, sebaobetovanie, ale napokon aj radosť z víťazstva. Ruky... to je len nástroj na zviditeľnenie výsledku hlbokej duchovnej práce, hodín, dní, mesiacov, ba rokov premýšľania; prežívanie, boj myšlienok, diskusie, pozorovanie, študovanie, hľadanie, často množstvo náčrtov ešte predtým, ako sa zrodí to pravé. Snaha akoby zachytiť to, čo stále uteká, čo je tak krehké a citlivé.

Spája tvoju tvorbu akási ústredná myšlienka, alebo len kreatívna forma?

Túžim po tom, aby „zrno padlo na úrodnú pôdu“. To je ten pravý zmysel mojej tvorby. Stvoriteľ nám dal tvorivosť a používa nás, aby zobudil spiacich, zastavil bežiacich, vytrhol z mašinérií, daroval radosť, otvoril oči, dal príležitosť ľuďom zamyslieť sa nad stvorenstvom, nad vlastným

životom, otvoril srdce, pripomenul minulosť, aby ohodnotil prítomnosť, a pripomínal stále to, na čo nesmieme zabúdať – nadchnúť sa k hľadaniu skutočných hodnôt. Je to vlastne nepretržitá práca, ktorá zamestnáva celého človeka. Aj keď nekreslím, proces pokračuje a naraz príde myšlienka, ktorú musím chytiť v pravý čas – potom je tu šanca rastu a odovzdávania sa. Ale i odovzdať treba tak, aby to vedeli prijať tí, ktorí nevidia a necítia ako ja. Neviem myslieť povrchovo. Stále cítim akýsi záväzok myslieť do hĺbky a silne, a tie pocity musím dávať von cez tvorbu pre rast a radosť svoju a iných – aby vzbudili záujem o okolitý svet. Jeden výtvarník raz povedal: „Potrebujeme plakať ako umelci a plačeme cez svoje obrazy“. Nie pre slabosť, ale pretože to, čo chceme povedať, je tak silné. Silnejšie i väčšie ako my. To nesmie ostať bez povšimnutia.

Všetko ma nadchýna a dotýka sa mojej duše, môjho srdca. Všetko, čo je okolo – každá udalosť, každý človek, každá drobnosť, celé stvorenstvo, jeho úžasná harmónia, múdrosť, láska a nádhera – večná inšpirácia! Skutočne je to drina to všetko spracovať, ale aj hlboká radosť.

Na čom práve pracuješ a aké sú tvoje ďalšie plány?

Ponorila som sa do podzemného sveta škriatkov. S nimi behám po ich chodbičkách, skúmam hlbiny a prežívam, aspoň sa snažím, ich radosti, strachy, pochybnosti a víťazstvá. Inak by som nemohla ilustrovať knihu, na ktorej práve pracujem. Prečítať a prežiť – prvá úloha ilustrátora. Plány? Keď je v mojej rodnej nádhernej Ukrajine vojna – duša bolí. Čaká ma tvorba obrazov, námety ktorých nosím v sebe už dlhú dobu. Je to konfrontácia krásy, násilia, nenávisti a lásky.

Ďakujem za rozhovor.

Ika Kraicová, Romanika